

I Pla estratègic d'igualtat de gènere del municipi de Calvià 2019 - 2021

Índex

1. Introducció
2. Normativa legal
3. Procés d'elaboració del I Pla estratègic d'igualtat de gènere
 - 3.1. Els principis inspiradors del I Pla estratègic d'igualtat de gènere de Calvià
 - 3.2. Els objectius del Pla
4. Gestió del I Pla estratègic d'igualtat de gènere
 - 4.1. Àrees de gestió legal
 - 4.2. Vigència del Pla estratègic d'igualtat
 - 4.3. Finançament
 - 4.4. Seguiment del I Pla estratègic i avaluació de l'impacte de gènere
 - 4.5. Informes d'avaluació d'impacte de gènere
 - 4.6. Pla de comunicació i màrqueting del I Pla estratègic d'igualtat de gènere del municipi de Calvià
5. Eixos estratègics d'actuació amb les seves línies estratègiques corresponents
 - Eix 1: Coeducació
 - Eix 2: Protecció social i mercat de treball
 - Eix 3: Temps lliure i qualitat de vida
 - Eix 4: Urbanisme, mobilitat i medi ambient
 - Eix 5: Violència masclista
6. Annexos
 - Annex 1: Conceptes clau
 - Annex 2: Marc normatiu de referència

1. Introducció

Al llarg de la història, dones i homes han anat construint la seva realitat a partir de normes culturals basades en el predomini dels homes sobre les dones, predomini de valors, de jerarquies, de significants. Aquesta construcció s'ha basat en el **“model patriarcal”**, que ha anat atribuint espais d'actuació diferents en funció del sexe de les persones, de manera que els homes han intervingut i s'han manifestat als espais públics, d'actuacions col·lectives, de decisions polítiques, de visibilitat, de prestigi; i les dones han estat relegades als espais domèstics, de la cura de la família, dels afectes, de la invisibilitat, de la falta de reconeixement. D'aquesta manera, varen quedar assignats socialment papers diferents a dones i homes, que atribueixen competències desiguals a tots dos, i han negat drets públics a les dones.

Això ha generat que actualment, encara que s'hagi avançat molt, les posicions de partida d'homes i dones siguin desiguals.

Aquesta situació **obliga els poders públics** a adoptar mesures dirigides a tractar de manera més favorable els col·lectius que encara suporten diferents tipus de discriminació. D'aquesta forma s'encunya el principi d'igualtat d'oportunitats. Aquest

principi **significa garantir que dones i homes puguin participar en diferents esferes** (econòmica, política, de participació social, de presa de decisions), i activitats (educació, formació, ocupació), sobre bases d'igualtat d'oportunitats. **L'àmbit municipal** presenta avantatges importants per establir mesures d'igualtat. La principal és que és la institució més propera als ciutadans/es. És per això que constitueix **un espai òptim per conèixer les necessitats i els recursos de la població i, a partir d'aquest coneixement, elaborar polítiques d'igualtat efectives**. A més, és en l'àmbit municipal on amb més facilitat pot recaptar-se la participació i col·laboració de la ciutadania i de les entitats socials en el disseny de les mesures, com també la seva posada en pràctica i la seva avaluació.

Per tot això, l'Ajuntament de Calvià ha elaborat el I Pla municipal d'igualtat de gènere, amb la implicació de tots els departaments municipals i amb les aportacions dels grups polítics que configuren el consistori, i la ciutadania.

2. Normativa legal

La igualtat entre dones i homes és un principi jurídic universal reconegut en diversos textos jurídics internacionals, comunitaris, estatals o d'àmbit inferior.

El principi d'igualtat també és un pilar fonamental de la Unió Europea. Des del moment de la seva fundació, **amb el Tractat de Roma (1957)**, una de les missions de la Unió Europea és promoure la igualtat entre dones i homes. Conseqüentment, al llarg dels anys s'han aprovat nombroses directives europees en l'àmbit de la igualtat de tracte entre dones i homes, que els estats membres han d'incorporar a les legislacions estatals.

Destaca la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació sobre la dona (CEDAW), **aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides el desembre de 1979, i ratificada per Espanya el 1983.** La Convenció, a l'article 2, estableix que els estats es comprometen a assegurar la pràctica d'aquest principi, a través de la llei o per altres mitjans.

Al nostre país, **la Constitució de 1978 proclama, a l'article 14, el dret a la igualtat i la no discriminació per raó de sexe.** L'article 9.2 consagra les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu, i del grups en el quals s'integra, siguin reals i efectives.

desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere; la **Llei 39/2006**, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, i amb posterioritat, el mateix Pla estratègic d'igualtat d'oportunitats (2008-2011), del Ministeri d'Igualtat.

La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, d'igualtat efectiva entre dones i homes (LOIEMH), té per objecte fer efectiu el dret d'igualtat de tracte entre dones i homes, en particular mitjançant l'eliminació de la discriminació de la dona en qualsevol circumstància, condició o àmbit de la vida.

El preàmbul de la Llei orgànica recull també un elenc de situacions conjunturals que han anat impeding la igualtat efectiva entre homes i dones més enllà del seu reconeixement legal, com ara:

- La violència masclista.
- La discriminació salarial.
- La major desocupació femenina.
- L'escassa presència de les dones en llocs de responsabilitat política, social, cultural i econòmica.
- Els problemes de conciliació entre la vida personal, laboral i familiar.
- La sobrediscriminació de les dones pertanyents a grups d'especial vulnerabilitat, com les minories ètniques, les migrades i/o amb diversitat funcional.

El Pla estratègic d'igualtat de gènere s'inspira en **dos principis bàsics**: la **no discriminació** en tant que és necessari oferir vies per realitzar accions reparadores tant individuals com col·lectives que millorin la situació de les dones; i la **igualtat** entesa com a homologació de drets i no com a identitat que impedeixi la valoració de les diferències. I desenvolupa quatre principis rectors o bàsics:

1. La redefinició del model de ciutadania, que s'estén al ple gaudi dels drets civils i socials per a totes les persones.
2. L'apoderament de les dones: que es refereix a la capacitat de les dones per accedir en condicions d'igualtat als recursos socials i llocs de decisió a la societat, com també a la revaloració de l'aportació de les dones a la societat.
3. La transversalitat de la perspectiva de gènere: que suposa integrar la igualtat de gènere com a objectiu per a aconseguir en totes les polítiques sectorials.
4. La innovació científica i tecnològica: que s'identifica amb la participació de les dones en el principal canvi social.

Especialment, cal destacar l'**Instrument de ratificació del Conveni del Consell**

d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència cap a les dones i la violència domèstica, fet a Istanbul l'**11 de maig del 2011** (BOE de 6 de juny de 2014). Aquests tipus de violència representen, a Europa, la violació més greu dels drets humans per raons de gènere.

Fins avui, el Conveni ha estat signat per 32 Estats, dels quals 8 ja l'han ratificat. El Conveni necessita, però, 10 ratificacions per entrar en vigor.

Des del punt de vista autonòmic cal destacar la **Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes de les Illes Balears**. Aquesta llei té per objecte establir i regular els mecanismes i dispositius, com també les mesures i els recursos, dirigits a promoure i garantir la igualtat d'oportunitats i la no discriminació per raó de sexe, en qualsevol del àmbits, etapes i circumstàncies de la vida. Aquesta llei és aplicable a les administracions públiques de les Illes Balears.

Tant la Llei orgànica 3/2007 com la Llei 11/2016, de caràcter autonòmic, obliguen les entitats locals a aprovar plans d'igualtat.

Cal assenyalar les noves competències pròpies dels municipis en matèria d'igualtat i violència de gènere. El 3 d'agost es va publicar en el BOE el Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere. La disposició final primera de l'esmentada norma modifica la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, i hi afegeix un paràgraf o), a l'apartat 2 de l'article 25 de la Llei, amb la redacció següent:

Aquesta modificació legislativa és significativa perquè atribueix als municipis competències pròpies en les matèries de promoció de la igualtat entre homes i dones, com també contra la violència de gènere, que hauran d'exercir en els termes de la legislació de l'Estat i de la comunitat autònoma.

El RDL 9/2018 també preveu, a la disposició final tercera, la distribució de fons destinats al compliment del Pacte d'Estat en matèria de violència de gènere, assignats als ajuntaments per programes dirigits a l'erradicació de la violència de gènere. Aquesta línia d'ajuts es configura com una transferència finalista i directa als ens locals, prevista a la disposició final sisena de la Llei 6/2018, de 3 de juliol, de pressuposts generals de l'Estat per a l'any 2018.

Els criteris de distribució d'aquests fons es basen en l'assignació d'una quantia fixa per municipi, que per a l'any 2018 va ser de 689 €, i una quantia fixa en funció del nombre d'habitants, que per al 2018 va ser de 0,18 € per habitant.

Les Illes Balears han estat una comunitat autònoma capdavantera en la promoció de la igualtat en la representació política.

3. Procés d'elaboració del Pla estratègic d'igualtat de gènere

Un pla estratègic d'igualtat municipal és un conjunt de mesures, objectius i accions específics necessaris per fer realitat el principi d'igualtat d'oportunitats de tracte, de drets i deures, i eliminar els obstacles que encara puguin persistir i que dificultin la plena igualtat entre dones i homes en tots els àmbits de la vida municipal.

3.1. Els principis inspiradors del I Pla estratègic d'igualtat de gènere de Calvià

Els principis inspiradors del I Pla estratègic d'igualtat de gènere de Calvià són:

- És una qüestió de **justícia social i de drets humans**: Les institucions han d'intervenir per evitar les interferències socials que dificultin la llibertat, integritat i dignitat de les dones a l'àmbit social, i n'impedeixen l'avanç.
- Contribueix a un **desenvolupament democràtic de la societat**: l'absència o infrarepresentació de les dones al centres de decisió política és un dèficit democràtic.
- És un criteri **d'eficàcia econòmica per a la societat**: la participació d'homes i dones d'igual forma en els recursos econòmics i en la riquesa dels territoris és una qüestió d'eficàcia econòmica.
- És una qüestió **de complementaritat**: aquest pla municipal ha de cobrir els espais no directament atesos per les actuacions d'altres administracions.
- **De participació**: les polítiques d'igualtat han de ser objecte de consensos tan amplis com sigui possible, tant en els àmbits polítics com dels diferents sectors socials implicats, bé siguin del moviment associatiu, veïnal, universitari, empresarial, etc.
- **De coordinació**: amb l'aprovació del pla, es coordinaran totes les actuacions municipals i es materialitzarà aquest principi en el model organitzatiu a través de la comissió d'igualtat.

3.2. Els objectius generals del pla

Entre les mesures adreçades a la promoció i la garantia de la igualtat entre dones i homes en el municipi, destacam els objectius generals següents:

- Elaborar **polítiques transversals d'igualtat** a les diferents àrees municipals.
- Treballar per a la **coeducació** com a factor clau perquè les dones assoleixin majors nivells d'autonomia personal, per arribar a una societat més democràtica i equitativa per als homes i les dones.
- Desenvolupar amb les dones en situació de vulnerabilitat **plans integrals d'actuació per a elles**.
- Crear **polítiques actives de formació i ocupació** destinades a les dones.
- Donar suport i **fomentar l'associacionisme** com a font de participació.
- Potenciar la **participació de les dones**.
- **Vetlar per la salut integral** de les ciutadanes del municipi.
- Afavorir el desenvolupament d'una nova filosofia de la planificació urbana centrada en els valors humans i amb perspectiva de gènere.

- Contribuir a l'**eradicació de qualsevol tipus de violència masclista**.
- **Construir masculinitats igualitàries**. Un dels grans reptes és el disseny i la implementació de programes que incorporin alternatives a la masculinitat tradicional hegemònica, sense rols i estereotips típicament masclistes.
- Treballar per a un **feminisme interseccional**, que lluiti pels drets de totes les dones, abordant la interacció entre diferents desigualtats en el disseny i la implementació de polítiques públiques.

La primera passa per a l'elaboració d'un pla estratègic d'igualtat de gènere va ser la realització d'un diagnòstic de situació (2017).

Els resultats obtinguts a partir de la realització de l'estudi quantitatiu davant la igualtat de gènere en el municipi, com també una anàlisi qualitativa sobre la base d'entrevistes en profunditat i discussions de grup dutes a terme entre referents "clau" del municipi, i l'anàlisi comparativa d'aquests resultats en relació amb altres estudis anteriors, han permès identificar, tant els àmbits bàsics d'actuació estratègica o les línies estratègiques, els objectius en cadascun d'aquests àmbits i les accions concretes que han de dur-se a terme per complir aquests objectius.

Assenyalarem les principals desigualtats que varen sorgir en els diferents àmbits d'estudi de la diagnosi participativa de gènere:

- En **matèria d'educació i formació** es va observar que una de les principals desigualtats és la socialització diferencial, que implica la necessitat d'educar els nins i les nines, des de la més primerenca edat, com també els joves, en la coeducació, i fomentar un major equilibri en els itineraris educatius i professionals, que encara mantenen el biaix de la segregació horitzontal.
- Entre les principals desigualtats que sorgiren en matèria de **mercat laboral i ocupació** hi havia la segregació horitzontal en el mercat d'ocupació en les contractacions per part de les empreses i en la demanda d'ocupació dels treballadors i treballadores del municipi; les condicions de precarietat laboral de les dones, i la manca de sensibilització i visibilització de les desigualtats de gènere en el mercat laboral.
- Quant a les desigualtats en matèria de **conciliació i coresponsabilitat**, es va constatar la manca de sensibilització en matèria de coresponsabilitat. Les persones participants destacaren la seva percepció de la perpetuació en gran part dels rols tradicionals a l'àmbit familiar, que repercuteixen en una major càrrega de responsabilitats per a les dones en les tasques de cura i marquen desigualtats en els usos del temps.
- En matèria de **violència contra les dones**, cal destacar la preocupació general manifestada per les persones participants en el diagnòstic de situació respecte de l'augment de la violència entre el jovent, especialment a través de les xarxes socials.
- Pel que fa a la **participació política i presa de decisions** es va veure que les dones, encara que han anat assumint a poc a poc llocs de poder en els principals àmbits de presa de decisions, continuen tenint condicionada la participació social per les responsabilitats familiars i per una manca d'autoconfiança.
- A l'àmbit de la salut són necessàries polítiques que abordin la **salut d'una manera integral**, que fomentin hàbits saludables, com ara l'alimentació adequada, la pràctica d'exercici, el descans, la higiene i la supressió d'hàbits tòxics.
- Pel que fa a **protecció i serveis socials** hem de destacar les dificultats d'inserció sociolaboral, la feminització de la pobresa i la major vulnerabilitat social de les dones, com a resultat de la intersecció de desigualtats produïdes per diferents factors, que situen les dones en una situació de major desavantatge social.
- La principal desigualtat que sorgeix en matèria de **llenguatge i comunicació** és la necessitat de crear una cultura de gènere en el municipi, cosa que implica treballar de manera regular i constant el llenguatge i la comunicació inclusiva.
- Finalment cal destacar les dificultats de mobilitat en **matèria d'urbanisme i mobilitat**, com també l'adequació de l'espai públic a les necessitats de la població.

Alguns àmbits d'actuació plantejats al principi com a eixos d'actuació en el diagnòstic de situació, s'han treballat posteriorment, des d'un **punt de vista transversal**, a totes les polítiques públiques; aquests són en concret els eixos de **Conciliació i coresponsabilitat, Participació ciutadana, Comunicació i llenguatge no sexista**. Així mateix, s'han reagrupat certs àmbits d'actuació analitzats en el diagnòstic de situació, en eixos nous, més aclaridors.

El Pla d'igualtat de gènere finalment s'estructura en cinc eixos o àmbits d'actuació i són:

Eix 1: Coeducació

Eix 2: Protecció social i mercat de treball

Eix 3: Temps lliure i qualitat de vida

Eix 4: Urbanisme, mobilitat i medi ambient

Eix 5. Violència masclista

4. Gestió del I Pla estratègic d'igualtat de gènere

4.1. Àrees de gestió legal

El I Pla estratègic d'igualtat ha estat negociat per i amb la col·laboració de diferents agents, que configuren les àrees de gestió i desenvoluparan les funcions següents:

Secció d'Igualtat del Servei d'Intervenció Social i Serveis Socials:

- Coordinar la implantació, el seguiment i l'avaluació del pla.
- Desenvolupar i implantar les accions assignades al pla que li corresponguin.

Departament gestor:

- Desenvolupar i implantar les accions assignades al pla que li corresponguin.
- Facilitar a la Secció d'Igualtat la coordinació en la implantació, el seguiment i l'avaluació de les accions que es desenvolupen des de cadascuna de les àrees i els serveis.
- Proporcionar a la Secció d'Igualtat les dades necessàries per fer el seguiment i l'avaluació de les accions, proposar millores, canvis, etc.

Els departament gestors són: Igualtat, Serveis Socials, Cooperació Social, Intervenció Social, Cultura, Joventut, Participació Ciutadana, ICE, IMEB, Habitatge, Medi Natural i Urbà, Urbanisme, Mant. VO i Mob., Turisme, IFOC, Informàtica, Policia Local,

Comunicacions i Participació Ciutadana, membres de la Mesa contra la Violència Masclista, membres de la MAPCAL, Serveis Econòmics.

Departaments implicats:

- Proporcionar suport tècnic i assessorament intern a l'àrea gestora.

Els departaments implicats són: IMEB, Igualtat, Serveis Socials, Benestar Social, Intervenció Social, Llar de Calvià, Cultura, Joventut, ICE, Habitatge, Medi Natural i Urbà, Mant. VO i Mob., Urbanisme, Calvià2000, Turisme, IFOC, Comerç, Fundació Calvià, Policia Local, Contractació, Serveis Econòmics, Serveis Generals, Comunicacions, Participació Ciutadana, membres Mesa contra la Violència Masclista, membres de la MAPCAL, Mesa de la Infància i Adolescència, Serveis Econòmics.

Agents col·laboradors:

- Proporcionar suport tècnic i assessorament extern al departament gestor.

4.2. Vigència del Pla estratègic d'igualtat

Per aconseguir els objectius d'aquest pla mitjançant les mesures acordades, es determina **un termini de vigència de 2 anys (març 2019 - març 2021)**, per començar a executar-lo des que es signi.

Finalitzat el termini acordat començarà la negociació del pla següent, i s'haurà de fixar el termini de constitució de la comissió negociadora almenys dos mesos abans que finalitzi. Mentre no s'acordi un pla nou, continuaran la vigència de l'anterior i les funcions establertes per a la comissió de seguiment.

4.3. Finançament

L'Ajuntament de Calvià ha de comptar amb **pressuposts amb perspectiva de gènere** amb les partides econòmiques necessàries per desenvolupar les actuacions que s'inclouen en el I Pla estratègic d'igualtat municipal.

Aquest pressupost podrà ampliar-se per executar accions noves en funció de les aportacions obtingudes des d'altres administracions.

4.4. Seguiment del I Pla estratègic i avaluació de l'impacte de gènere

El seguiment del Pla és un procés fonamental que informa la Comissió d'Igualtat de les actuacions i maneres de gestió amb resultats positius, d'aquelles que necessiten aspectes de millora i de les possibles accions que es poden realitzar. La Comissió d'Igualtat estarà formada pels departaments gestors. S'ha de reunir cada sis mesos amb els objectius següents:

- Vigilar el compliment efectiu del principi d'igualtat al municipi de Calvià.
- Realitzar el seguiment i avaluació del Pla d'igualtat.
- Elaborar semestralment cada departament gestor un informe de seguiment de les accions presents en el Pla.
- Emetre l'informe anual d'avaluació d'impacte de gènere sobre el Pla d'igualtat.
- Informar la ciutadania sobre les accions que es desenvoluparan en compliment del Pla d'igualtat.
- Sensibilitzar, informar i assessorar tot el municipi sobre la importància d'incorporar la igualtat entre dones i homes a la societat.

L'avaluació de l'impacte de gènere del Pla estratègic d'igualtat de gènere s'ha de centrar a analitzar com s'estan posant en pràctica les polítiques d'igualtat i quins resultats generen. Parlaríem, per tant, d'una avaluació de processos i resultats. Els mateixos factors que convé tenir en compte en els processos de planificació són vàlids per als processos d'avaluació, mentre que la gestió és un procés continu que ha de tenir com a objectiu la retroalimentació per a una millora constant.

La gestió del Pla ha de valorar les diferents accions per al compliment de cada objectiu tenint en compte:

- La seva contribució prevista al compliment dels objectius del Pla.
- L'assignació de recursos necessària per a la realització de les activitats en les quals pugui concretar-se cada acció.
- El seguiment de la seva execució, amb tasques, responsables, etapes i dates.
- Les possibles modificacions del projecte inicial.

Així mateix, l'avaluació del pla, atenent no solament el grau de compliment dels indicadors, sinó també els canvis externs a aquest que afavoreixin o dificultin aquest grau de compliment, permetrà determinar els punts forts i febles d'aquest pla, com també identificar les oportunitats i amenaces, a l'entorn i implementar les dades i els resultats obtinguts a matrius estratègiques de decisió per a futurs plans estratègics.

Per a això es fa imprescindible:

- **La implicació de les persones responsables de l'execució**, tant de l'àmbit polític com tècnic, des de les fases d'inici del projecte fins a l'avaluació final.
- **El foment dels sistemes de comunicació interna** i dels fluxos de relació entre les persones implicades en l'avaluació, amb la finalitat de treballar conjuntament i facilitar el necessari intercanvi d'informació.
- **El disseny de processos participatius**, amb la finalitat que l'avaluació inclogui la valoració de les persones usuàries i d'altres que hagin tingut relació amb la implementació del Pla.

4.5. Informes d'avaluació d'impacte de gènere

Els informes d'avaluació d'impacte de gènere analitzen les necessitats pràctiques d'ambdós sexes, les obligacions relacionades amb la vida quotidiana, les diferents situacions de partida i els potencials efectes diferencials que es poden derivar de l'aplicació de les propostes polítiques. L'impacte de gènere és, per tant, una metodologia d'anàlisi de les intervencions i polítiques públiques per promoure l'aplicació de la perspectiva de gènere a tots els àmbits.

Cada departament gestor és el responsable d'elaborar l'informe anual d'acord amb els indicadors recollits en aquest pla, a partir de les dades aportades pels departaments implicats.

L'informe de l'impacte de gènere estarà coordinat per la Secció d'Igualtat.

Una vegada avaluat el Pla, és convenient donar-ne a conèixer els resultats a través de processos de comunicació interna i externa, intentant reflectir una imatge equilibrada que transmeti tant els assoliments obtinguts com els aspectes de millora, amb l'objectiu d'engegar actuacions noves.

Finalment s'eleva a la Comissió d'Igualtat perquè es publiqui.

4.6. Pla de comunicació i màrqueting del I Pla estratègic d'igualtat de gènere del municipi de Calvià

El I Pla estratègic d'igualtat de gènere del municipi de Calvià 2019-2021 és essencial per canviar les relacions de desigualtat entre els gèneres. En aquest sentit, no podem obviar la importància de treballar l'enfocament de gènere en la comunicació i des de la comunicació. No en va l'ONU va arribar a reconèixer la comunicació com una àrea crítica per al canvi de l'estatus social de les dones (Burch 1995.2).

Partint de l'acceptació del servei públic cap a la ciutadania, les accions que es promouen des d'aquest pla en el municipi són centrals per posar en valor la igualtat de gènere, i conèixer i donar resposta a les demandes, opinions i observacions que en aquest sentit es detecten a la societat.

Entendre les maneres de comunicació és accedir a pautes culturals, introduir-se en les formes de "fer les coses" i de "construir sentit". D'aquí l'estreta relació entre gènere i comunicació: les persones no són només receptores passives de missatges que condicionen la seva mirada sobre si mateixes sinó que, paral·lelament, els interpreten de forma activa, poden acceptar-los, repetir-los, rebutjar-los o reformular-los. Per tant, a través de nous missatges, adreçats a revisar i qüestionar el que està instituint, els estereotips de gènere poden ser identificats primer i modificats després.

Per construir aquests missatges que expliquin el Pla i les seves accions es pretén crear un **Pla de comunicació i màrqueting** propi del Pla d'igualtat de gènere del municipi de Calvià que en planifiqui les estratègies de comunicació i que inclogui no solament donar a conèixer el Pla d'igualtat mateix, sinó que estudiï la manera més efectiva de comunicar, a través de diferents mitjans i eines, els projectes, programes i activitats que formin part dels diferents eixos que el conformen.

Per a això, es realitzarà una anàlisi preliminar sobre les necessitats de comunicació del Pla d'igualtat de gènere i les seves accions, i es proposaran els possibles canals per utilitzar, el calendari, el pressupost i els recursos disponibles, incloent-hi els humans, per implementar-lo.

Per a la implementació es consideren dos moments clau:

Un és la visibilitat i presentació del I Pla estratègic d'igualtat de gènere del municipi de Calvià 2019-2021, i un altre és la definició de les propostes informatives, de comunicació, de màrqueting i publicitat, de disseny, producció i presentació, en coordinació amb els diferents departaments implicats en la implementació i amb la Secció d'Igualtat, que lidera el Pla, de cada eix i els seus diferents objectius.

S'han de tenir en compte també les possibles avaluacions de les accions realitzades com a forma de seguiment i compliment.

En la comunicació, s'ha de treballar l'estratègia de comunicació interna i externa, evidentment amb enfocament de gènere i per a això serà necessari plantejar dos eixos de treball:

1. Accions de comunicació i sensibilització per a l'interior de l'Ajuntament
2. Accions de comunicació i sensibilització per a la ciutadania i diferents públics que es relacionen amb l'Administració.

1. Accions de comunicació i sensibilització per a l'interior de l'Ajuntament

Objectius:

1.1 Sensibilitzar i informar totes les persones que treballen a l'Ajuntament, regidors i regidores i sindicats sobre temes de gènere i igualtat de drets, deures, tracte i oportunitats entre dones i homes.

1.2. Visibilitzar la Secció d'Igualtat i el seu treball dins l'Ajuntament, i obrir-la a propostes, dubtes, etc., amb la creació d'un espai a la Intranet municipal o el disseny i producció de manuals i guies pràctiques de llenguatge no sexista en la comunicació oral, escrita i a través d'imatges fotogràfiques i de vídeo.

2. Accions de comunicació i sensibilització per a la ciutadania i diferents públics que es relacionen amb l'Ajuntament.

Objectiu:

Visibilitzar i donar a conèixer l'existència del Pla estratègic d'igualtat de gènere del municipi de Calvià i els seus objectius i accions a la ciutadania en general i, segons l'eix o programa, al públic objectiu al qual es dirigeix cada actuació.

Es planteja la possibilitat de treballar un missatge general que englobi tot el pla i que tingui una imatge que representi el cor del projecte, que unifiqui la línia que seguiran la resta d'accions de màrqueting i publicitat.

Per donar a conèixer i promocionar les accions i els missatges prevists i, atesos els diferents casos, s'ha de realitzar de manera coordinada amb tots/es els/les implicats/des i amb un calendari, l'estratègia comunicativa, que ha d'incloure des de notes i comunicats de premsa a insercions a xarxes socials municipals, el web, ràdio i revista municipal.

També i segons les necessitats i prioritzacions es podran realitzar campanyes de màrqueting i publicitat dedicades a les sensibilització o informació, i a qualsevol activitat comunicativa que ajudi a aconseguir els objectius proposats en el Pla estratègic d'igualtat de gènere del municipi de Calvià.

5. Eixos estratègics d'actuació amb les seves línies estratègiques corresponents

COEDUCACIÓ

- 1 Impulsar la igualtat entre dones i homes a través del sistema educatiu
- 2 Afavorir l'elecció professional sense el biaix de la segregació horitzontal, promovent alternatives en l'àmbit coeducatiu
- 3 Promoure models de relació igualitaris, no violents i de respecte a la diversitat
- 4 Dotar de serveis d'atenció a la infància i joventut que facilitin la conciliació familiar

PROTECCIÓ SOCIAL I MERCAT DE TREBALL

- 1 Integrar la perspectiva de gènere en les polítiques de desenvolupament social
- 2 Accés als serveis de proximitat i assistencials que facilitin la conciliació de la ciutadania
- 3 Millorar les condicions d'accés, de permanència i de treball de les dones al mercat laboral
- 4 Promoure l'emprenedoria de les dones
- 5 Conscienciar i sensibilitzar les dones envers la formació contínua i el reciclatge permanent
- 6 Impulsar en les empreses del municipi la sensibilització en igualtat de gènere

TEMPS LLIURE I QUALITAT DE VIDA

- 1 Incrementar la presència de les dones en activitats culturals i esdeveniments municipals
- 2 Promoure polítiques culturals que facin visibles les aportacions de les dones al patrimoni i a la cultura de la societat en general i de Calvià.
- 3 Transmetre una imatge igualitària, plural i no estereotipada de dones i homes
- 4 Impulsar i donar suport al moviment associatiu i representatiu de dones del municipi
- 5 Fomentar programes de salut integral des de la perspectiva de gènere

URBANISME, MOBILITAT I MEDI AMBIENT

- 1 Incorporar la perspectiva de gènere en el disseny i l'ordenació urbanístics
- 2 Fomentar polítiques de conciliació adaptant els espais urbans

VIOLÈNCIA MASCLISTA

- 1 Organitzar i coordinar de manera transversal la prevenció, l'atenció i la intervenció relacionades amb les violències masclistes
- 2 Conscienciar sobre la violència masclista com a expressió extrema de la desigualtat i les seves diverses formes
- 3 Prevenir la violència masclista
- 4 Millorar l'atenció integral de les víctimes de violència masclista
- 5 Fer visible que el tràfic amb finalitats d'explotació sexual i la prostitució són formes de violència masclista

5. Eixos estratègics d'actuació amb les seves línies estratègiques corresponents

Eix 1: Coeducació

En el camí cap a la igualtat de gènere, **la coeducació** constitueix un factor clau per a l'assoliment de majors nivells d'autonomia personal de les dones. La coeducació, a més d'orientar-se al desenvolupament de les facultats intel·lectuals i morals de l'individu i l'adquisició de coneixements habilitadors de l'acompliment professional, fa un paper important en el procés de la socialització de persones.

Els centres educatius i les famílies conformen el primer marc de desenvolupament de les relacions socials entre dones i homes. Si bé la presència de nines, nins i adolescents a l'educació obligatòria és equilibrada i participen dels mateixos continguts curriculars, això no garanteix que l'educació que reben sigui igualitària, ja que de manera implícita es transmeten estereotips relacionats amb els rols assignats a cada sexe. Això els converteix en vies per al manteniment de prejudicis i estereotips socials que després obstaculitzaran la participació de les dones en els diferents àmbits de la vida.

Per això és important que la igualtat d'oportunitats entre dones i homes sigui assumida per les famílies, els agents educadors i la societat en general, per aplicar-la en la pràctica quotidiana més enllà del que disposa la legislació reguladora de l'activitat educativa.

Els centres d'ensenyament constitueixen el lloc on començar a abordar la superació dels estereotips de gènere, mitjançant la consolidació dels valors i les pràctiques coeducatives per al desenvolupament d'una personalitat sense barreres de gènere, i la construcció social de forma comuna.

A més de l'escola, el nucli familiar constitueix l'altre gran agent socialitzador dels éssers humans, especialment en la infància. Per aquest motiu resulta igualment necessari sensibilitzar a mares i pares de l'alumnat, preferiblement per mitjà de les AMIPA i altres associacions similars, sobre la importància de la transmissió dels valors d'igualtat entre dones i homes.

COEDUCACIÓ

1	Impulsar la igualtat entre dones i homes a través del sistema educatiu
	<ul style="list-style-type: none">1 Fomentar la igualtat de gènere i prevenir les violències masclistes en l'àmbit educatiu2 Formar i sensibilitzar els equips educatius, el personal no docent, l'alumnat i les famílies dels centres educatius sobre la importància de la coeducació3 Promoure la lectura de llibres que fomentin l'educació en valors d'igualtat i respecte a la diversitat sexual i cultural
2	Afavorir l'elecció professional sense el biaix de la segregació horitzontal, promovent alternatives en l'àmbit coeducatiu
	<ul style="list-style-type: none">1 Fomentar l'orientació vocacional des de la perspectiva de gènere2 Visibilitzar la figura de les dones en la important contribució socioeconòmica i cultural al llarg de la història
3	Promoure models de relació igualitaris, no violents i de respecte a la diversitat
	<ul style="list-style-type: none">1 Educar en l'ús de les xarxes socials i ús correcte dels videojocs des de la perspectiva de gènere2 Promoure els valors de la igualtat de gènere entre la població infantil i juvenil als centres educatius i de lleure afavorint actituds no sexistes3 Incentivar l'esport escolar des de la perspectiva de gènere entre l'alumnat4 Fomentar entre la població infantil i juvenil valors d'equitat, i diversitat de gènere i sexual
4	Dotar de serveis d'atenció a la infància i joventut que facilitin la conciliació familiar
	<ul style="list-style-type: none">1 Impulsar polítiques de conciliació per millorar la qualitat dels recursos, serveis i activitats per a la infància i la joventut

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
1 Fomentar la igualtat de gènere i prevenir les violències masclistes en l'àmbit educatiu			
Cessió d'espais municipals per promoure el desenvolupament d'accions formatives sobre gènere i coeducació	Cada departament responsable	Serveis Socials Cultura Policia Local Joventut Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà	Centres Educatius IBdona Consell de Mallorca Conselleria d'Educació - CEP de Calvià i CEPA Guàrdia Civil IB Salut Entitats socials
Creació d'un registre de les accions realitzades des de la perspectiva de gènere promogudes per l'Ajuntament als centres educatius	IMEB	Serveis Socials Igualtat Cultura Policia Local Joventut Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà	Centres educatius IBdona Consell de Mallorca Conselleria d'Educació - CEP de Calvià i CEPA Guàrdia Civil IB Salut
Difusió de les accions coeducatives a tots els centres educatius de Calvià	IMEB	Serveis Socials Cultura Policia Local Igualtat Joventut Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà	Centres educatius IBdona Consell de Mallorca Conselleria d'Educació - CEP de Calvià i CEPA Guàrdia Civil IB Salut

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
2	Formar i sensibilitzar els equips educatius, el personal no docent, l'alumnat i les famílies dels centres educatius sobre la importància de la coeducació		
Ampliació de la programació de tallers de formació sobre gènere als centres educatius en un 5%	Igualtat	Serveis Socials Cultura Policia Local IMEB Joventut Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà Programa CAI	Centres educatius UIB IBdona Consell de Mallorca Conselleria d'Educació - CEP de Calvià i CEPA Guàrdia Civil IB Salut Empreses externes Entitats socials
Difusió de material de suport didàctic per fomentar la coresponsabilitat i la coeducació en la vida familiar	IMEB	Serveis Socials Cultura Policia Local Igualtat Joventut Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà	Centres educatius UIB IBdona Consell de Mallorca Conselleria d'Educació - CEP de Calvià i CEPA Guàrdia Civil IB Salut
Formació de nous models de masculinitat igualitària a través d'activitats educatives en tots els nivells educatius	Igualtat	Serveis Socials Cultura Policia local IMEB Joventut Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà	Centres educatius UIB IBdona Direcció Insular d'Igualtat Conselleria d'Educació - CEP de Calvià i CEPA Guàrdia Civil IB Salut

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
Organització de programes de competències parentals amb perspectiva de gènere	Igualtat	Cultura IMEB Joventut Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà Serveis Socials	Centres educatius UIB IBdona Consell de Mallorca Conselleria d'Educació - CEP de Calvià i CEPA Guàrdia Civil IB Salut
Oferta d'esports i jocs escolars als centres educatius que motivin la participació mixta	ICE	Igualtat Joventut Part. Ciutadana IMEB	Centres educatius AMIPA Clubs esportius Conselleria d'Esports Consell de Mallorca Menjadors escolars
3 Promoure la lectura de llibres que fomentin l'educació en valors d'igualtat i respecte a la diversitat sexual i cultural			
Creació d'activitats complementàries amb perspectiva de gènere ("La motxilla lila" per a educació infantil; concursos)	IMEB	Igualtat	Consell de Mallorca Centres educatius IBdona Conselleria d'Educació
Proposar un llistat de bibliografia que fomenti l'educació en els valors d'igualtat i respecte a la diversitat sexual i cultural adaptat a cada nivell educatiu	IMEB	Igualtat	Consell de Mallorca Centres educatius AMIPA IBdona Conselleria d'Educació
Oferta de la Biblioigualtat a actes del municipi	IMEB	Igualtat	Consell de Mallorca Ibdona
Ampliar el fons bibliogràfic de les biblioteques municipals amb contes infantils i juvenils per educar en igualtat de gènere i lectures sobre el feminisme	IMEB	Igualtat	Consell de Mallorca

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
2 Afavorir l'elecció professional sense el biaix de la segregació horitzontal, promovent alternatives en l'àmbit coeducatiu			
1 Fomentar l'orientació vocacional des de la perspectiva de gènere			
Continuïtat i ampliació de programes d'orientació vocacional per a joves que rompen estereotips laborals i formatius tradicionalment masculinitzats i feminitzats	IMEB	Igualtat IFOC Joventut Serveis Socials Comunicacions Policia Local	Centres educatius CEP i CEPA de Calvià UIB CSIC Empreses externes
Elaboració i difusió de material d'orientació escolar i professional amb perspectiva de gènere	IMEB	Igualtat IFOC Joventut Serveis Socials Comunicacions Igualtat	Centres educatius CEP i CEPA de Calvià UIB CSIC Empreses externes
2 Visibilitzar la figura de les dones en la important contribució socioeconòmica i cultural al llarg de la història			
Programació d'esdeveniments sobre dones rellevants dirigits a la comunitat educativa de Calvià	Cultura	Serveis Socials Policia Local Igualtat IMEB Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà Comunicacions	Centres Educatius UIB CSIC Empreses externes IBdona Consell de Mallorca Conselleria d'Educació Guàrdia Civil IB Salut Entitats socials Consell rector de Sa Societat

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
3 Promoure models de relació igualitaris, no violents i de respecte a la diversitat			
1 Educar en l'ús de les xarxes socials i ús correcte dels videojocs des de la perspectiva de gènere			
Accions formatives i de prevenció dirigides a la comunitat educativa per educar en l'ús no sexista de les xarxes socials i dels videojocs	IMEB	Igualtat Comunicacions Serveis Socials Polícia Local Joventut	Centres educatius AMIPAS UIB IBdona Conselleria d'Educació
2 Promoure els valors de la igualtat de gènere entre la població infantil i juvenil als centres educatius i de lleure afavorint actituds no sexistes			
Disseny i difusió d'un decàleg sobre el bon tracte i les relacions igualitàries	IMEB	Igualtat Comunicacions Serveis socials Polícia local Joventut	Centres educatius AMIPAS UIB IBdona Conselleria d'Educació Entitats socials Igualtat
Recollida i anàlisi de les propostes amb perspectiva de gènere dels Consells de la Infància i Adolescència	Intervenció Social	Mesa Infància i Adolescència	.
Incorporació de la perspectiva de gènere al programa TEI (Tutoria entre iguals).	IMEB	Serveis Socials Cultura Polícia Local Igualtat Joventut Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà Comunicacions	Centres educatius Empreses externes Clubs esportius Conselleria d'Educació

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
3 Incentivar l'esport escolar des de la perspectiva de gènere entre l'alumnat			
Accions de visibilització per donar a conèixer dones esportistes i les seves experiències esportives i/o professionals	ICE	IMEB Igualtat Joventut Comunicacions	Centres educatius Clubs esportius
4 Fomentar entre la població infantil i juvenil valors d'equitat, i diversitat de gènere i sexual			
Incorporació de clàusules socials d'igualtat en les contractacions públiques amb l'Ajuntament	Cada departament responsable	Igualtat	Entitats socials Clubs esportius Consell de Mallorca
Aprofitar els equipaments públics destinats a nins i nines de 0 a 6 anys i de 6 a 12 anys	IMEB	Igualtat ICE Cultura Part. Ciutadana	.
Usar l'espai "Es Generador" per impulsar activitats entre la gent jove	Joventut	Igualtat ICE Cultura IMEB Part. Ciutadana	Entitats socials Grups informals Mitjans de comunicació
Connexió en xarxa amb altres centres o espais juvenils d'altres corporacions per conèixer-ne les experiències	Joventut	Igualtat ICE Cultura IMEB Part. Ciutadana	Altres corporacions Erasmus +

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
4	Dotar de serveis d'atenció a la infància i joventut que facilitin la conciliació familiar		
1	Impulsar polítiques de conciliació per millorar la qualitat dels recursos, serveis i activitats per a la infància i la joventut		
	Obertura d'espais públics que potenciïn activitats d'igualtat i equitat entre els infants i joves	Cada departament responsable	Igualtat
	Aplicació de subvencions per a la població resident	IMEB	Serveis Socials Centres educatius AMIPA
	Continuïtat en ajudes econòmiques per a beques de matriculació en centres educatius, activitats extraescolars i/o de vacances, etc.	Serveis Socials	IMEB AMIPA
	Ampliació dels serveis de dinamització de la joventut a tots els nuclis urbans	Joventut	Igualtat Part. Ciutadana Consell de Mallorca Entitats veïnals Grups informals
	Creació d'activitats amb perspectiva de gènere, especialment durant els caps de setmana i vacances escolars	Cada departament responsable	IMEB ICE Joventut Part. Ciutadana Entitats socials Consell de Mallorca
	Creació d'un servei de transport que faciliti l'accés a activitats puntuals	Mant., VO i Mob.	Igualtat ICE Part. Ciutadana Joventut TIB Empreses externes de transport

Eix 2: Protecció social i mercat de treball

Un dels aspectes més diferencials entre homes i dones s'evidencia en l'àmbit de l'exclusió social. En determinats col·lectius de molt ampli espectre, des de persones amb diversitat funcional a persones migrades, passant per la gent gran o determinades activitats molt específiques, les dones pateixen la interacció de dues o més formes de discriminació, la qual cosa ha estat denominada **interseccionalitat**. Aquest plus de discriminació genera una enorme multitud de situacions d'exclusió social per a les dones, en les quals es barregen condicionaments socioeconòmics, culturals i ètnics, d'edat i educació, etc., per la qual cosa és necessari atendre aquesta diversitat i ajudar les dones a fer-se càrrec de la seva pròpia vida, a trobar el seu propi espai i a desenvolupar el seu propi potencial més enllà de les obligacions familiars i comunitàries.

Així mateix, el mercat de treball té gran importància per a la societat. El seu funcionament pot afectar negativament el creixement econòmic i l'ocupació d'un país, regió o, en el nostre cas, municipi. A més, l'atur té importants costos econòmics i socials, ja que la desocupació suposa una pèrdua de producció potencial i té efectes nocius sobre la distribució de la renda i, d'aquí, sobre la cohesió social.

Des de la secció d'Igualtat s'aposta per prioritzar les accions encaminades a col·lectius de dones que es troben en situació de risc o especial dificultat, posant al seu abast programes i recursos que els donin suport psicològic, social i formatiu en el seu procés d'inserció sociolaboral. El dret al treball remunerat ha estat una de les conquestes socials que les dones, a través de la lluita reivindicativa per la seva incorporació i reconeixement en el treball, han assolit aquesta darrera centúria.

Les accions plantejades en aquest Pla van encaminades a enfortir els mecanismes ja existents i crear-ne d'altres que possibilitin la conciliació de la vida professional, familiar i personal, facilitant recursos de suport i incidint en la transformació de la mentalitat social, de tal forma que s'aconsegueixi eliminar la sobrecàrrega que, històrica i culturalment recau sobre les dones, per potenciar d'aquesta manera el seu desenvolupament professional i personal en igualtat. És fonamental garantir el principi d'igualtat d'oportunitats atenent de forma específica les dones en especial dificultat o risc social.

PROTECCIÓ SOCIAL I MERCAT DE TREBALL

1	Integrar la perspectiva de gènere en les polítiques de desenvolupament social
	<ul style="list-style-type: none">1 Adequar els serveis i els recursos sociocomunitaris per a la cura de les persones dependents, a les necessitats de conciliació de dones i homes2 Ajustar els serveis públics segons les necessitats familiars, especialment per a dones que es troben en situació de risc d'exclusió3 Apoderar les dones a través d'un espai de trobada autogestionat per elles4 Augmentar l'autonomia personal de les dones5 Erradicar la solitud no desitjada entre les dones majors6 Dissenyar polítiques d'intervenció social tenint en compte l'augment de persones majors al municipi, especialment dones7 Visibilitzar i posar en valor les dones majors8 Disminuir la bretxa digital entre dones i homes9 Desenvolupar l'enfocament de gènere en els plans sectorials locals que promogui l'Ajuntament
2	Accés als serveis de proximitat i assistencials que facilitin la conciliació de la ciutadania
	<ul style="list-style-type: none">1 Ampliar la cobertura dels serveis d'atenció domiciliària i de promoció de l'autonomia personal2 Aplicar polítiques municipals d'habitatge perquè les dones en situacions d'especial dificultat o vulnerabilitat hi puguin accedir més fàcilment3 Impulsar mesures facilitadores de la conciliació dels temps de vida de dones i homes des dels serveis municipals4 Millorar les polítiques de conciliació familiar a l'àmbit de la infància i la joventut
3	Millorar les condicions d'accés, de permanència i de treball de les dones al mercat laboral
	<ul style="list-style-type: none">1 Incrementar l'ocupabilitat de les dones amb més dificultats per edat, procedència, ètnia, violència gènere i/o risc d'exclusió2 Fomentar l'ocupabilitat i la inserció laboral de les dones en treballs no estereotipats
4	Promoure l'emprenedoria de les dones
	<ul style="list-style-type: none">1 Donar suport als projectes empresarials i d'autoocupació desenvolupats per a dones a través de l'IFOC, amb una mirada de gènere2 Formar dones del municipi sobre economia solidària i creació de cooperatives
5	Conscienciar i sensibilitzar les dones envers la formació contínua i el reciclatge permanent
	<ul style="list-style-type: none">1 Sensibilitzar en igualtat d'oportunitats el professorat contractat de forma externa2 Conscienciar la ciutadania adulta en igualtat de gènere3 Promoure la formació contínua, especialment de dones amb persones dependents al seu càrrec
6	Impulsar en les empreses del municipi la sensibilització en igualtat de gènere
	<ul style="list-style-type: none">1 Sensibilitzar el teixit empresarial en igualtat de gènere amb la finalitat d'eliminar prejudicis de gènere

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
1 Integrar la perspectiva de gènere en les polítiques de desenvolupament social			
1 Adequar els serveis i els recursos sociocomunitaris per a la cura de les persones dependents, a les necessitats de conciliació de dones i homes			
Activació de trobades (focus grup) semestrals amb les dones de diferents nuclis, per recollir les necessitats de conciliació familiar i millorar la seva qualitat de vida	Part. Ciutadana	Igualtat Serveis Socials Llar de Calvià	IB Salut
Revisió dels criteris i els procediments de funcionament dels serveis actuals i de la seva execució	Serveis Socials	Igualtat Llar de Calvià	Conselleria de Benestar Social IMAS Empreses externes
Recollida de les propostes de les mesures per donar resposta a les necessitats de conciliació de les famílies	Igualtat	Tots els departaments	Ministeri de Justícia
2 Ajustar els serveis públics segons les necessitats familiars, especialment per a dones que es troben en situació de risc d'exclusió			
Revisió tarifària dels serveis i prestacions en els serveis municipals que afavoreixin les dones en risc o situació de pobresa i/o exclusió social	Cada departament responsable	Serveis Econòmics Llar de Calvià	TIB
Gestió de la recerca d'allotjament alternatiu a dones en situació d'especial dificultat	Serveis Socials	Igualtat Habitatge Turisme Policia Local	Entitats socials Conselleria de Benestar Social Associacions hoteleres del municipi
Seguiment d'un protocol d'actuació per als casos de cobertura de necessitats bàsiques de dones	Serveis Socials	Igualtat Serveis Econòmics	Entitats socials Altres institucions

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
3 Apoderar les dones a través d'un espai de trobada autogestionat per elles			
Elaboració d'un projecte d'autogestió d'un espai alternatiu d'igualtat	Igualtat	Cultura Serveis Socials Part. Ciutadana	IBdona Igualtat Consell de Mallorca OFIM Entitats socials
Posada en marxa del projecte	Igualtat	Mant. VO i Mob. Serveis Socials IFOC	IBdona Igualtat OFIM Entitats socials
Creació d'un espai de reunió, informació, reflexió, associació, assessorament jurídic per a les dones de Calvià	Igualtat	Mant., VO i Mob. Serveis Socials	IBdona Igualtat OFIM Entitats socials
4 Augmentar l'autonomia personal de les dones			
Programació de tallers per afavorir l'autonomia personal de les dones	Serveis Socials	Igualtat IFOC	Entitats socials Ibdona Consell de Mallorca
Actuacions individuals i/o grupals per a dones migrades amb perspectiva de gènere	Serveis Socials	Igualtat	OFIM Conselleria de Benestar Social

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
5 Erradicar la solitud no desitjada entre les dones majors			
Activitats socioculturals organitzades per l'ajuntament per al teixit associatiu de persones majors	Intervenció Social	Igualtat Serveis Socials Llar de Calvià Cultura	Entitats socials
Activitats formatives per desenvolupar i ampliar les capacitats de les dones grans	Intervenció Social	Igualtat Serveis Socials Llar de Calvià Cultura	Entitats socials UIB
6 Dissenyar polítiques d'intervenció social tenint en compte l'augment de persones majors al municipi, especialment dones			
Elaboració del Pla d'acció per a les persones majors 2019-2021, amb perspectiva de gènere	Intervenció Social	Serveis Socials Igualtat Llar de Calvià	Entitats socials Observatori de les persones grans
7 Visibilitzar i posar en valor les dones majors			
Animar la participació de dones majors en l'organització d'esdeveniments municipals a través de la seva inclusió en la presa de decisions	Intervenció Social	Igualtat Serveis Socials Llar de Calvià Part. Ciutadana	Entitats socials
Creació de fòrums de debat i reflexió on es doni veu a les dones grans del municipi	Intervenció Social	Igualtat Serveis Socials Llar de Calvià Part. Ciutadana	Consell de Mallorca

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
8 Disminuir la bretxa digital entre dones i homes			
Dotar d'una ampliació de connexió Wi-Fi a totes les zones públiques del municipi	Informàtica	Mant. VO i Mob. Informàtica Igualtat Intervenció Social	Empreses externes
Realització d'accions de formació d'alfabetització digital	Intervenció Social	Igualtat Cultura	Centres educatius Entitats socials UIB
Realització d'accions de formació digital	Cultura	Serveis Socials	Entitats socials
Sessions de formació digital per a dones	IFOC	Serveis Socials Joventut	.
	Intervenció Social	IFOC Serveis Socials	Centres educatius Entitats socials UOM - UIB
9 Desenvolupar l'enfocament de gènere en els plans sectorials locals que promogui l'Ajuntament			
Seguiment i avaluació del Pla local d'infància i adolescència a través de l'òrgan de coordinació interna municipal en aquesta matèria (MIA)	Intervenció Social	Mesa Infància i Adolescència	AMIPA Entitats social Clubs esportius

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
2 Accés als serveis de proximitat i assistencials que facilitin la conciliació de la ciutadania			
1 Ampliar la cobertura dels serveis d'atenció domiciliària i de promoció de l'autonomia personal			
Millora de l'accés a la informació d'activitats familiars	Cada departament responsable	Comunicacions Igualtat	.
Organització i execució d'accions d'informació i sensibilització a les persones cuidadores	Serveis Socials	Igualtat Intervenció Social Llar de Calvià	IMAS IB Salut
Disseny d'activitats de sensibilització i tallers amb els centres educatius, sobre la coresponsabilitat en les tasques de cura de persones dependents i impulsar-hi la participació d'homes	IMEB	Serveis Socials Igualtat Joventut	Centres educatius Conselleria de Benestar Social Conselleria d'Educació IBdona
2 Aplicar polítiques municipals d'habitatge perquè les dones en situacions d'especial dificultat o vulnerabilitat hi puguin accedir més fàcilment			
Incorporació de criteris de gènere en l'adjudicació d'habitatges socials	Habitatge	Igualtat Serveis Socials	IBAVI Conselleria de Benestar Social
Gestió del banc d'habitatges de lloguer social	Habitatge	Igualtat Serveis Socials	.
Incorporació de la perspectiva de gènere en el disseny i aplicació del programa de lloguer d'habitatges	Habitatge	Igualtat Serveis Socials Urbanisme	.

		Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
3	Impulsar mesures facilitadores de la conciliació dels temps de vida de dones i homes des dels serveis municipals			
	Adaptació dels horaris de les accions formatives per facilitar la conciliació de la vida laboral, personal i familiar	IFOC	Serveis Socials Igualtat	.
	Formar i informar la ciutadania sobre els procediments de l'administració electrònica	Serveis Generals	Igualtat Informàtica	.
4	Millorar les polítiques de conciliació familiar a l'àmbit de la infància i la joventut			
	Elaboració d'un pla d'accessibilitat per millorar les activitats i recursos d'oci i temps lliure per a adolescents i infants amb diversitat funcional	Benestar Social	Mant., VO i Mob. ICE IMEB Joventut Cultura Part. Ciutadana Serveis Socials Habitatge	Entitats socials

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
3 Millorar les condicions d'accés, de permanència i de treball de les dones al mercat laboral			
1 Incrementar l'ocupabilitat de les dones amb més dificultats per edat, procedència, ètnia, violència gènere i/o risc d'exclusió			
Tutories individuals d'orientació i itineraris personalitzats d'inserció laboral des de l'enfocament integrat de gènere	IFOC	Serveis Socials Igualtat Joventut	.
Organització de tallers per a la recerca d'ocupació: Millora de la comunicació i accés a l'oferta formativa NTIC, preparació per a l'entrevista de selecció, etc.	IFOC	Serveis Socials Igualtat Joventut	.
Programes de contractació de dones en risc d'exclusió social a Calvià en col·laboració amb altres entitats	IFOC	Serveis Socials Igualtat Calvià 2000 Llar de Calvià IMEB	SOIB Entitats socials
Difondre les accions formatives que imparteix el CEPA Calvià	IMEB	Serveis Socials Igualtat Comunicacions	Centres educatius
2 Fomentar l'ocupabilitat i la inserció laboral de les dones en treballs no estereotipats			
Xerrades i assessoraments per erradicar la segregació horitzontal en el treball	IFOC	Serveis Socials Igualtat	.
Establiment de quotes de reserva i/o mesures d'acció positiva en les accions formatives impulsades per l'IFOC	IFOC	Serveis Socials Igualtat	.

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
4 Promoure l'emprenedoria de les dones			
1 Donar suport als projectes empresarials i d'autoocupació desenvolupats per a dones a través de l'IFOC, amb una mirada de gènere			
Organització de fires, fòrums i trobades entre persones emprenedores i teixit empresarial	IFOC	Benestar Social Part. Ciutadana Igualtat Fundació Calvià Comunicacions	Entitats socials
Difusió del programa Punt d'Atenció a l'Empreniment i Acceleradora de persones emprenedores, i altres programes d'emprenedoria	IFOC	Igualtat Comunicacions	Entitats socials
Programació de cursos que fomentin la creativitat, l'organització i la direcció empresarial, matèria fiscal, competències professionals, finances, RH, entorn laboral i noves tecnologies d'informació i comunicació a l'empresa	IFOC	Igualtat	Entitats socials
Criteris d'adjudicació d'un espai de cotreball (coworking) a les emprenedores amb perspectiva gènere	IFOC	Igualtat	Entitats socials
2 Formar dones del municipi sobre economia solidària i creació de cooperatives			
Assessorament per a la posada en funcionament de cooperatives i accions empresarials d'economia solidària, dirigit a dones del municipi	IFOC	Igualtat	Entitats socials
Desenvolupar línies de finançament col·lectiu (crowdfunding)	IFOC	Igualtat Part. Ciutadana Comunicacions	Entitats socials

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
5 Conscienciar i sensibilitzar les dones envers la formació contínua i el reciclatge permanent			
1 Sensibilitzar en igualtat d'oportunitats el professorat contractat de forma externa			
Oferir formació en igualtat a l'equip docent que imparteix accions formatives	IFOC	Igualtat	.
2 Conscienciar la ciutadania adulta en igualtat de gènere			
Ampliació de la inclusió de mòduls d'igualtat d'oportunitats a tots els cursos de llarga durada	IFOC	Igualtat	.
3 Promoure la formació contínua, especialment de dones amb persones dependents al seu càrrec			
Desenvolupament de competències professionals transversals encaminades a la promoció professional de les dones a través de la plataforma en línia (on line)	IFOC	Serveis Socials Igualtat	.
6 Impulsar en les empreses del municipi la sensibilització en igualtat de gènere			
1 Sensibilitzar el teixit empresarial en igualtat de gènere amb la finalitat d'eliminar prejudicis de gènere			
Incorporació de clàusules socials d'igualtat en les contractacions públiques amb l'Ajuntament	Cada departament responsable	Contractació Igualtat	.
Difusió de la importància d'accions formatives sobre gènere dirigides a les persones responsables d'empreses del municipi	Igualtat	Part. Ciutadana Turisme Comerç Comunicacions	Fórum de turisme

Eix 3: Temps lliure i qualitat de vida

El temps és una dimensió fonamental per a l'organització de la vida en la societat. Horaris i calendaris regulen el dia a dia, i estableixen els ritmes col·lectius de les poblacions, que donen lloc a una pluralitat de distribucions i dinàmiques que configuren diferents comportaments i hàbits socials. La percepció del temps i l'ús que se'n fa, descansa sobre una profunda paradoxa: és un recurs universal, del qual totes les persones disposen, independentment del sexe, l'edat o l'estatus social, però, paral·lelament, és un recurs limitat. No totes les persones ni tots els grups socials utilitzen el seu temps de la mateixa forma i, en aquest sentit, s'estableixen desigualtats entre els diferents grups segons la finalitat i les prioritats que marquen les seves experiències vitals. Per exemple, aquelles tasques que tradicionalment han fet i fan les dones, relacionades amb la cura de la llar i de les persones amb les quals conviuen, les han limitat per poder organitzar-se el seu temps lliure.

Encara que les dones han anat recobrant un protagonisme actiu en la vida pública, continua sent per a elles molt difícil, ja que la societat continua assignant-lis el paper de cuidadores a l'entorn domèstic com a activitat "natural", i les mateixes dones ho interioritzen com a propi, amb tot el que això comporta en el terreny de la culpabilitat i la renúncia més o menys sublimada.

Fomentar l'esport paral·lelament a la cura de la salut de manera integral, com també l'associacionisme i, consegüentment, la participació ciutadana, és necessari per aconseguir la igualtat entre dones i homes.

L'administració local entén el dret a una vida digna i al benestar físic, psicològic i social com a valor fonamental i, per tant, adquireix una dimensió clau en les seves polítiques públiques. La garantia d'aquesta qualitat de vida passa per l'equitat en els processos de distribució, accés als recursos, espais i oportunitats que es presentin en un territori. En aquest eix, s'agrupen els objectius i intervencions que tenen relació amb el foment dels usos del temps lliure i hàbits saludables des de la perspectiva de gènere. Es desenvolupen, per tant, activitats focalitzades cap a una major diversitat i oferta cultural i esportiva, per possibilitar una major participació de les dones en aquests àmbits. Així mateix, es vetlla per la llibertat de decisió sobre la pròpia vida, tant en allò que afecti l'àmbit privat com l'àmbit públic, com a ciutadanes actives, respectant la dignitat i la integritat física i mental.

TEMPS LLIURE I QUALITAT DE VIDA

1	Incrementar la presència de les dones en activitats culturals i esdeveniments municipals
	1 Facilitar l'accés de les dones a activitats per al seu gaudi personal
	2 Garantir la paritat organitzativa o de presa de decisions dels esdeveniments, festes, activitats culturals de Calvià
2	Promoure polítiques culturals que facin visibles les aportacions de les dones al patrimoni i a la cultura de la societat en general i de Calvià.
	1 Impulsar la recuperació de la memòria històrica de les dones
	2 Visibilitzar el paper rellevant de la dona a l'àmbit de la cultura
3	Transmetre una imatge igualitària, plural i no estereotipada de dones i homes
	1 Promoure una cultura de gènere a través del llenguatge i la comunicació inclusius
4	Impulsar i donar suport al moviment associatiu i representatiu de dones del municipi
	1 Col·laborar amb totes les associacions de dones i entitats feministes
5	Fomentar programes de salut integral des de la perspectiva de gènere
	1 Desenvolupar accions per a la promoció d'hàbits i estils de vida saludables
	2 Millorar el coneixement i la cura del cos de les dones
	3 Inculcar actituds de rebuig sobre els prejudicis socials dels cànons de bellesa
	4 Fomentar actituds positives i responsables en les relacions afectives i la sexualitat
	5 Desenvolupar polítiques específiques de prevenció en matèria de drogodependències entre adolescents i les situacions de violència masclista associades a aquestes
	6 Contribuir a la dignificació social de l'esport que practiquen les dones
	7 Prevenir l'abandó de l'activitat física i esportiva de les joves

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
1 Incrementar la presència de les dones en activitats culturals i esdeveniments municipals			
1 Facilitar l'accés de les dones a activitats per al seu gaudi personal			
Creació de mecanismes de participació alternatius per a dones que tenen dificultats per assistir i participar en activitats d'oci i/o culturals organitzades per l'Ajuntament	Cada departament responsable	Igualtat Informàtica	Entitats socials
Servei de ludoteques als espais públics durant el transcurs d'activitats o esdeveniment per a persones adultes	Cada departament responsable	Igualtat	AMIPA
2 Garantir la paritat organitzativa o de presa de decisions dels esdeveniments, festes, activitats culturals de Calvià			
Subvencions supeditades a la participació i presència equilibrada de les dones	Igualtat	Cultura Joventut Intervenció Social ICE Part. Ciutadana IMEB	Entitats socials Clubs esportius

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
2 Promoure polítiques culturals que facin visibles les aportacions de les dones al patrimoni i a la cultura de la societat en general i de Calvià.			
1 Impulsar la recuperació de la memòria històrica de les dones			
Programació d'activitats intergeneracionals sobre dones	Intervenció Social	Igualtat Joventut IMEB Part. Ciutadana Serveis Socials Llar de Calvià ICE	Entitats socials Centres educatius Ibdona Consell de Dones
Beques d'investigació per a estudiants sobre històries personals de dones relacionades amb Calvià	Cultura	Igualtat Joventut IMEB Part. Ciutadana Serveis Socials Llar de Calvià ICE	Entitats socials Centres educatius Ibdona Consell de Dones
Proposta d'espais de reflexió sobre aportacions culturals, ètniques o científiques de les dones a través de la història	Igualtat	Comunicacions Cultura Joventut IMEB Part. Ciutadana Serveis Socials	Entitats socials Centres educatius Ibdona Consell de Dones
Programació d'actes municipals de reconeixement en memòria de les dones rellevants a l'àmbit social, polític o cultural a Calvià	Cultura	Comunicacions Igualtat Joventut IMEB Part. Ciutadana	Entitats socials Centres educatius
2 Visibilitzar el paper rellevant de la dona a l'àmbit de la cultura			
Programació cultural amb perspectiva de gènere	Cultura	Igualtat Joventut IMEB Part. Ciutadana Serveis Socials Comunicacions	Entitats socials Centres educatius

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
3 Transmetre una imatge igualitària, plural i no estereotipada de dones i homes			
1 Promoure una cultura de gènere a través del llenguatge i la comunicació inclusius			
Disseny i difusió d'una guia pràctica de l'ús del llenguatge i imatges no sexistes per a tota la ciutadania	Igualtat	Comunicacions	.
4 Impulsar i donar suport al moviment associatiu i representatiu de dones del municipi			
1 Col·laborar amb totes les associacions de dones i entitats feministes			
Formació i assistència tècnica per a la integració de la perspectiva de gènere en les associacions feministes del municipi	Igualtat	Serveis Econòmics Serveis Socials Part. Ciutadana	Consell de Dones Ibdona Consell de Mallorca Entitats socials
Reactivació del Consell de Dones amb perspectiva de gènere	Igualtat	Part. Ciutadana Intervenció Social	Consell de Dones Entitats socials
Dotacions a subvencions per al teixit associatiu de dones que desenvolupin projectes de caràcter feminista	Igualtat	Serveis Econòmics Serveis Socials Part. Ciutadana	Consell de Dones Entitats socials
Organització de debats i actes feministes en el municipi per promoure l'associacionisme entre les dones	Igualtat	Cultura Part. Ciutadana Joventut Comunicacions	Consell de Dones Ibdona Consell de Mallorca Entitats socials
Creació de xarxes entre associacions feministes a l'àmbit local, autonòmic, nacional i internacional	Igualtat	Cultura Part. Ciutadana Joventut Comunicacions	Consell de Dones Ibdona Consell de Mallorca Entitats socials

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
5 Fomentar programes de salut integral des de la perspectiva de gènere			
1 Desenvolupar accions per a la promoció d'hàbits i estils de vida saludables			
Organització d'actes en els quals s'abordi la salut des de la perspectiva de gènere a l'àmbit municipal	Igualtat	Igualtat Serveis Socials Joventut Part. Ciutadana	IB Salut Conselleria de Benestar social Entitats socials
Organització de tallers de caràcter postural dirigit a les persones treballadores, especialment a les dones que treballen en el sector de la neteja i en hoteleria	IFOC	Comunicacions Igualtat Serveis Socials	Entitats socials
Activitats familiars guiades en el medi natural	Medi Natural i Urbà	ICE Intervenció Social IMEB Cultura Part. Ciutadana Joventut Turisme	Clubs esportius Centres educatius Entitats socials
2 Millorar el coneixement i la cura del cos de les dones			
Programes d'educació emocional i desenvolupament persona	Serveis Socials	Igualtat	Entitats socials
3 Inculcar actituds de rebuig sobre els prejudicis socials dels cànons de bellesa			
Accions per a joves sobre l'origen dels estereotips i prejudicis socials dels cànons de bellesa i les seves conseqüències en la salut: trastorns d'alimentació	Serveis Socials	IMEB Igualtat	Centres educatius Entitats socials

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
4 Fomentar actituds positives i responsables en les relacions afectives i la sexualitat			
Tallers de prevenció sobre les pràctiques de consum de pornografia o la prostitució com a forma d'oci	Serveis Socials	IMEB Igualtat Joventut Comunicacions	Centres educatius Entitats socials
Disseny de programes d'educació afectivosexual i de relacions interpersonals: relacions sexuals saludables i prevenció de l'embaràs precoç i de malalties de TS	Serveis Socials	Igualtat IMEB Comunicacions Joventut	Centres educatius Entitats socials
5 Desenvolupar polítiques específiques de prevenció en matèria de drogodependències entre adolescents i les situacions de violència masclista associades a aquestes			
Aprovació i execució del IV Pla municipal de prevenció de drogues amb perspectiva de gènere	Serveis Socials	IMEB Igualtat Joventut Comunicacions	Centres educatius Entitats socials
6 Contribuir a la dignificació social de l'esport que practiquen les dones			
Reconeixement de dones esportistes de Calvià	ICE	Igualtat	Clubs esportius Centres educatius Entitats socials
Tallers de formació sobre igualtat i esport per als clubs esportius	Igualtat	ICE	Clubs esportius Centres educatius Entitats socials
7 Prevenir l'abandó de l'activitat física i esportiva de les joves			
Fomentar trobades esportives mixtes i de dones	ICE	Igualtat IMEB	Clubs esportius Centres educatius AMIPAS
Oferir recursos esportius a les nines que acaben l'etapa de primària	ICE	Igualtat IMEB	Clubs esportius Centres educatius AMIPAS
Programació de xerrades per sensibilitzar mares i pares sobre els beneficis de la pràctica esportiva per a les seves filles	ICE	Igualtat IMEB	Clubs esportius Centres educatius AMIPAS

Eix 4: Urbanisme, mobilitat i medi ambient

La pràctica urbanística consisteix a prendre decisions sobre la localització de les activitats a l'espai, sobre la forma de l'espai públic, de l'espai privat i sobre les característiques del sistema de transport. No obstant això, les dones no hem estat en els àmbits i espais de decisions tècniques i polítiques. Les dones arrossegam les conseqüències de la separació del treball productiu del reproductiu i del confinament d'aquest últim a l'àmbit domèstic. Fins ara, aquest model d'urbanisme reproduïx els desequilibris i desigualtats de gènere i es reflecteix en els municipis com a espai físic on vivim. Perquè **l'espai NO és neutre**. Com estigui dissenyat i construït un espai pot contribuir a generar desigualtats entre els diferents usuaris i usuàries. L'espai és un element dinàmic i actiu que pot contribuir a fer créixer la desigualtat, construint barreres, o pot afavorir la integració social.

Les dones no són un grup homogeni. **No es pot parlar d'una experiència vital única de ser dona**, sinó d'una diversitat d'experiències i diferents combinacions vitals: dones embarassades, dones amb persones dependents al seu càrrec, dones cap de família, dones grans, migrades,

amb diversitat funcional, que combinen treball i família, dones soles, etc. Aquesta situació conjuntural, serà de cada vegada més un problema per als homes, que lentament van assumint rols a l'àmbit privat. **És per això que es necessita un urbanisme inclusiu i amb criteris mediambientals, que contribueixi a construir poblacions més humanes per a tots i totes.**

L'urbanisme inclusiu treballa:

- Equipaments i serveis per a la vida quotidiana
- Seguretat
- Mobilitat
- Representativitat i presència simbòlica
- Paisatge, bellesa i percepció

URBANISME, MOBILITAT I MEDI AMBIENT

1 Incorporar la perspectiva de gènere en el disseny i l'ordenació urbanístics

- 1 Promoure la mirada de gènere en els projectes urbanístics desenvolupats des de l'Ajuntament de Calvià
- 2 Incorporar la perspectiva de gènere a la planificació de les polítiques de mobilitat
- 3 Visibilitzar l'aportació social, cultural i econòmica que ha tengut la dona al llarg de la història
- 4 Promoure el llenguatge visual no discriminatori en la iconografia que serveix de base per a la senyalització urbana

2 Fomentar polítiques de conciliació adaptant els espais urbans

- 1 Habilitar zones de passeig sense risc des de diversos punts del municipi fins als centres escolars per facilitar la conciliació a les famílies
- 2 Fomentar l'ús d'espais públics per a la realització d'actuacions en matèria d'igualtat i de promoció de les dones
- 3 Incloure la perspectiva de gènere en el disseny, desenvolupament i execució de les polítiques mediambientals

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
1 Incorporar la perspectiva de gènere en el disseny i l'ordenació urbanístics			
1 Promoure la mirada de gènere en els projectes urbanístics desenvolupats des de l'Ajuntament de Calvià			
Participació en projectes específics d'intercanvi d'experiències urbanístiques des de la perspectiva de gènere amb altres municipis o entitats especialitzades	Urbanisme	Igualtat Medi Natural i Urbà Mant., VO i Mob. Habitatge	Altres corporacions
Elaboració d'un diagnòstic urbà amb perspectiva de gènere	Urbanisme	Igualtat Medi Natural i Urbà Mant., VO i Mob. Habitatge	Consell de Mallorca
2 Incorporar la perspectiva de gènere a la planificació de les polítiques de mobilitat			
Elaboració d'un estudi de viabilitat de compra de llançadores que recorrin de forma circular els nuclis urbans adequant-se als equipaments de proximitat	Mant., VO i Mob.	Igualtat	Consell de Mallorca Centres educatius Entitats socials
Sol·licitud al TIB perquè incorpori, a les línies d'autobús nocturn, la possibilitat que les dones puguin baixar entre parades per raons de seguretat	Mant., VO i Mob.	Contractació Policia Local Joventut Intervenció Social	TIB
3 Visibilitzar l'aportació social, cultural i econòmica que ha tengut la dona al llarg de la història			
Augment de noms de dones rellevants a les vies públiques del municipi	Igualtat	Cultura Mant., VO i Mob.	Consell de Mallorca Centres educatius Entitats socials
4 Promoure el llenguatge visual no discriminatori en la iconografia que serveix de base per a la senyalització urbana			
Modificació progressiva de la senyalització urbana per eliminar qualsevol imatge estereotipada o sexista	Mant., VO i Mob.	Igualtat Mant. VO i Mob.	Consell de Mallorca

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
2 Fomentar polítiques de conciliació adaptant els espais urbans			
1 Habilitar zones de passeig sense risc des de diversos punts del municipi fins als centres escolars per facilitar la conciliació a les famílies			
Creació d'itineraris segurs, accessibles i no motoritzats en l'accés als col·legis	Urbanisme	Igualtat Mant. VO i Mob. Policia Local IMEB Medi Natural i Urbà Part. Ciutadana	.
Instal·lació de mesures de seguretat necessàries per garantir la integritat de les dones usuàries dels aparcaments municipals	Mant., VO i Mob.	Igualtat Policia Local	.
Millora de carrils bici i circuits saludables accessibles i il·luminats	Mant., VO i Mob.	Igualtat Urbanisme	.

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
2	Fomentar l'ús d'espais públics per a la realització d'actuacions en matèria d'igualtat i de promoció de les dones		
Augment del nombre d'activitats en matèria de gènere als espais públics del municipi	Cada departament responsable	Igualtat Policia Local IMEB Cultura Joventut Part. Ciutadana ICE Medi Natural i Urbà	Entitats socials
3	Incloure la perspectiva de gènere en el disseny, desenvolupament i execució de les polítiques mediambientals		
Incorporació de clàusules socials d'igualtat en les contractacions públiques amb l'Ajuntament	Medi Natural i Urbà	Igualtat Contractació	.
Foment de rutes saludables accessibles	Medi Natural i Urbà	ICE Intervenció Social IMEB Cultura Part. Ciutadana Joventut Turisme	Clubs esportius Centres educatius Entitats socials

Eix 5: Violència masclista

Tal com queda recollit a la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, mesures de protecció integral contra la violència gènere, la lluita contra el maltractament cap a les dones requereix mesures punitives, però molt especialment **assistencials i de prevenció, amb especial atenció a les polítiques educatives, que insisteixin en la igualtat i el respecte dels drets de la dona.** És fonamental, en aquest sentit, la formació del conjunt de la societat en el respecte a la igualtat entre dones i homes, que trenqui amb els estereotips sexistes.

És necessari, a més, potenciar l'atenció prestada des de l'Ajuntament a la sensibilització i formació específica dels i les professionals que tracten amb les víctimes de la violència masclista (policies, personal sanitari, assistència jurídica, orientació laboral), ja que de la seva manera d'enfocar els problemes depèn en gran manera l'efectivitat de les mesures que s'adoptin.

De la mateixa manera, atès que la violència masclista és un abús de poder intolerable que atempta contra els més elementals drets humans, es fa necessari no només posar en funcionament mecanismes d'atenció a les víctimes, sinó establir

totes aquelles mesures que permetin erradicar aquesta violència masclista de la nostra societat, combatent les pràctiques i actituds que converteixen les dones en un objecte sexual i les col·loca en un estat d'aïllament i inseguretat corporal.

La violència masclista es construeix sobre les relacions desiguals, característiques d'un model d'organització social propi del patriarcat, on les relacions de gènere estan jerarquitzades i assignen valor i autoritat als homes.

Per això, el tractament del problema requereix un enfocament integral i l'adopció de mesures capaces de modificar les relacions entre dones i homes. Així, es formulen diferents propostes d'acció que puguin contribuir a l'eradicació de la violència cap a les dones.

VIOLÈNCIA MASCLISTA

1	Organitzar i coordinar de manera transversal la prevenció, l'atenció i la intervenció relacionades amb les violències masclistes
	1 Coordinar el treball de la Mesa d'atenció a persones que exerceixen la prostitució (MAPCAL) 2 Coordinar el treball de la Mesa de prevenció, atenció, coordinació i intervenció a les víctimes de violència masclista (MVM)
2	Conscienciar sobre la violència masclista com a expressió extrema de la desigualtat i les seves diverses formes
	1 Sensibilitzar la ciutadania sobre les diferents formes de violències masclistes 2 Visibilitzar les causes i els factors que donen lloc a les violències masclistes i les seves manifestacions
3	Prevenir la violència masclista
	1 Aconseguir un municipi lliure de sexisme i d'agressions sexistes, sexuals i homòfobes 2 Incrementar les activitats de prevenció de la violència masclista als centres educatius del municipi i als centres juvenils 3 Fomentar campanyes de prevenció en violència masclista entre els agents socials que presten serveis a centres municipals i educatius 4 Mantenir contactes amb altres ajuntaments per conèixer els programes i accions engegats per a la prevenció de la violència masclista
4	Millorar l'atenció integral de les víctimes de violència masclista
	1 Establir un protocol d'actuació municipal contra la violència de gènere 2 Oferir una atenció integral i de qualitat des dels serveis municipals comunitaris 3 Disposar d'un protocol d'actuació municipal en cas d'assassinat masclista 4 Atendre les dones i els menors víctimes de violència de gènere 5 Atendre les persones en situació de prostitució
5	Fer visible que el tràfic amb finalitats d'explotació sexual i la prostitució són formes de violència masclista
	1 Sensibilitzar la població sobre l'explotació sexual de les dones i les nines 2 Erradicar el consum de prostitució

		Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
1	Organitzar i coordinar de manera transversal la prevenció, l'atenció i la intervenció relacionades amb les violències masclistes			
1	Coordinar el treball de la Mesa d'atenció a persones que exerceixen la prostitució (MAPCAL)			
	Crear grups de treball a partir de les necessitats detectades	Igualtat	Membres de la MAPCAL	Membres de la MAPCAL
2	Coordinar el treball de la Mesa de prevenció, atenció, coordinació i intervenció a les víctimes de violència masclista (MVM)			
	Crear grups de treball a partir de les necessitats detectades	Igualtat	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
2 Conscienciar sobre la violència masclista com a expressió extrema de la desigualtat i les seves diverses formes			
1 Sensibilitzar la ciutadania sobre les diferents formes de violències masclistes			
Difusió del Protocol autonòmic sobre la mutilació genital femenina (MGF) entre la ciutadania	Comunicacions	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Realització de tallers, dirigits a la població en general, per fer visibles totes les formes de violència masclista, i potenciar la reflexió cap al canvi d'actituds socials	Igualtat	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Programació de tallers de bon tracte a les persones majors, especialment les dones	Intervenció Social	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Elaboració d'una guia o decàleg contra la violència masclista	Igualtat	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
2 Visibilitzar les causes i els factors que donen lloc a les violències masclistes i les seves manifestacions			
Programa d'actes en commemoració dels dies internacionals que reivindicuin el rebuig a les violències masclistes	Igualtat	Tots els departaments	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista
Acte cada primer dimarts de mes en record de les dones assassinades per violència de gènere	Igualtat	Tots els departaments	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista
Realització d'accions de sensibilització en esdeveniments de caràcter esportiu, musical, lúdic, turístic..., contra la violència masclista	Cada departament responsable	Igualtat Membres Mesa contra la Violència Masclista	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista
Suport a les iniciatives del moviment feminista contra la violència masclista	Igualtat	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
3 Prevenir la violència masclista			
1 Aconseguir un municipi lliure de sexisme i d'agressions sexistes, sexuals i homòfobes			
Formació com a agents de prevenció i sensibilització davant agressions sexistes a les festes	Igualtat	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Alternatives a la música i les imatges sexistes	Cada departament responsable	Membres Mesa contra la Violència Masclista Igualtat Cultura	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Difusió d'un decàleg en diferents llengües "Per unes festes lliures d'agressions sexistes"	Igualtat	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Incorporació de clàusules socials d'igualtat en les contractacions públiques amb l'Ajuntament	Cada departament responsable	Membres Mesa contra la Violència Masclista Igualtat Contractació	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Difusió del Protocol de prevenció i actuació davant les agressions sexistes en contextos d'oci i de festa, entre el teixit social i els agents socials del municipi	Part. Ciutadana	Igualtat Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Col·locació d'una pancarta de rebuig a la violència masclista en llocs visibles a les zones de les festes i altres esdeveniments	Cada departament responsable	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
Estudi diagnòstic a l'àmbit esportiu des de la perspectiva de gènere	ICE	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Difusió del protocol "No i punt" entre els turistes a través de les OMIT i els establiments hotelers	Turisme	Membres Mesa contra la Violència Masclista Igualtat	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Formació en cursos d'autodefensa feminista per a les dones	Igualtat	Polícia local Membres Mesa contra la Violència Masclista	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista

		Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
2	Incrementar les activitats de prevenció de la violència masclista als centres educatius del municipi i als centres juvenils			
	Continuïtat de tallers de prevenció de violència masclista als centres educatius	Serveis Socials	Igualtat Policia Local Membres Mesa contra la Violència Masclista	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista
	Organització esdeveniments als centres educatius implicant-hi tota la comunitat educativa	IMEB	Igualtat Membres Mesa contra la Violència Masclista	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista
3	Fomentar campanyes de prevenció en violència masclista entre els agents socials que presten serveis a centres municipals i educatius			
	Formació específica a professionals de l'educació sobre prevenció en violència masclista	Igualtat	Serveis Socials Membres Mesa contra la Violència Masclista	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista
	Jornades/debats sobre el foment de la igualtat per prevenir la violència masclista	Igualtat	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista
	Formació sobre prevenció de violència masclista a totes les AMIPA, clubs esportius, associacions, etc., del municipi	Igualtat	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Centres educatius Membres Mesa contra la Violència Masclista
4	Mantenir contactes amb altres ajuntaments per conèixer els programes i accions engegats per a la prevenció de la violència masclista			
	Col·laboració amb altres administracions públiques per a l'intercanvi de documentació i bones pràctiques contra la violència	Igualtat	Serveis Socials Membres Mesa contra la Violència Masclista	IBdona Consell de Dones Consell de Mallorca Entitats socials Delegació de Govern

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
4 Millorar l'atenció integral de les víctimes de violència masclista			
1 Establir un protocol d'actuació municipal contra la violència de gènere			
Actualització del protocol municipal d'actuació davant casos de violència de gènere	Serveis Socials	Igualtat Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
2 Oferir una atenció integral i de qualitat des dels serveis municipals comunitaris			
Aplicació d'itineraris integrals i personalitzats per a les dones víctimes de violència masclista	Serveis Socials	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
Implementació de treball grupal amb les víctimes de violència de gènere	Serveis Socials	Polícia Local Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
3 Disposar d'un protocol d'actuació municipal en cas d'assassinat masclista			
Elaboració, formalització, aprovació i visibilització d'un protocol d'actuació municipal en cas d'assassinat masclista	Igualtat	Polícia Local	IBdona 112 Guàrdia Civil
Acompanyament en la tramitació administrativa de prestacions a persones que han patit un assassinat masclista en el seu entorn familiar	Serveis Socials	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista 112

		Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
▼	.	..		
4	Atendre les dones i els menors víctimes de violència de gènere			
	Atenció integral a les dones víctimes de violència de gènere	Serveis Socials	Polícia Local Igualtat	Guàrdia Civil IBdona ATEMPRO IB Salut Ministeri de Justícia
	Seguiment integral dels casos de violència de gènere per part de la divisió de Viogen	Polícia local	Serveis Socials Igualtat	Guàrdia Civil IBdona ATEMPRO IB Salut Ministeri de Justícia
	Seguiment individualitzat de cada situació de violència de gènere	Serveis Socials	Polícia Local Igualtat	Guàrdia Civil IBdona ATEMPRO IB Salut Ministeri de Justícia
	Suport a menors víctimes de maltractament mitjançant la reserva de places en activitats lúdiques i esportives dependents de l'Ajuntament	Cada departament responsable	Membres Mesa contra la Violència Masclista	Membres Mesa contra la Violència Masclista
5	Atendre les persones en situació de prostitució			
	Col·laboració amb entitats socials que atenen de forma directa les persones en situació de prostitució	Igualtat	Membres de la MAPCAL	Membres de la MAPCAL

	Departament Gestor	Departaments Implicats	Agents Col·laboradors
5	Fer visible que el tràfic amb finalitats d'exploració sexual i la prostitució són formes de violència masclista		
1	Sensibilitzar la població sobre l'exploració sexual de les dones i les nines		
	Organització de jornades sobre prostitució	Igualtat	Membres de la MAPCAL Comunicacions
	Organitzar una exposició itinerant acompanyada de conferències i tallers de conscienciació	Igualtat	MAPCAL Comunicacions
	Commemorar el 23 de setembre, "Dia internacional contra l'exploració sexual i el tràfic de dones, nines i nins"	Igualtat	MAPCAL Comunicacions
2	Erradicar el consum de prostitució		
	Organitzar tallers a centres educatius (IES i FP) sobre pornografia i prostitució	Igualtat	Membres de la MAPCAL

6. Annexos

Annex 1: Conceptes Clau

- **Acció positiva:** concepte que sorgeix als Estats Units en la dècada dels seixanta com a part de les estratègies i mesures posades en marxa pels governs per lluitar contra les desigualtats que pateixen diferents col·lectius.
- **Agressió sexista:** agressió, física o no, exercida sobre una persona per motius de gènere, orientació sexual o aspecte físic en relació amb els estàndards estètics i/o expressió de gènere. Les agressions sexistes poden adoptar diferents formes i diferent intensitat: agressions sexuals, assetjament sexual, cosificació de les dones i nines, i micromasclismes.
- **Agressió sexual:** delictes descrits a l'article 178 del Codi penal com un atemptat contra la llibertat sexual d'una persona, sempre que s'hi utilitzi violència o intimidació i no hi hagi consentiment.
- **Apoderament de les dones:** procés pel qual les dones, en contextos de desavantatge i discriminació de gènere, reforcen les seves capacitats i lluiten per tenir protagonisme tant en el terreny personal com en el públic, participant en preses de decisions i accés a recursos i processos socials.
- **Coeducació:** mètode d'intervenció educativa que va més enllà de l'educació mixta, la base del qual és el reconeixement de les potencialitats i individualitats de nines i nins, independentment del seu sexe.
- **Delicte d'odi:** acte criminal comès per una raó de perjudici.
- **Discriminació:** aplicació de distincions i de pràctiques desiguals i arbitràries que una col·lectivitat fa a una persona o grup en un determinat àmbit per motius de sexe, ètnia, ideologia, edat, opció sexual o d'altres.
- **Discriminació salarial:** trencament del principi d'igualtat entre les persones quant al salari rebut per la realització d'una mateixa feina. Les causes principals de la discriminació salarial envers les dones són la menor valoració dels llocs de treball, la classificació professional discriminatòria en relació amb el gènere, i la configuració dels salaris i dels complements.
- **Espai personal:** àmbit dedicat a les activitats que una persona realitza durant el temps lliure.
- **Espai privat:** conjunt de l'espai domèstic i l'espai personal. El fet que les dones hagin estat tradicionalment relegades a l'espai domèstic no els ha permès de desenvolupar l'espai privat.
- **Espai públic:** àmbit dedicat a les activitats que una persona realitza en relació amb el treball i la participació social, política i cultural.

- **Estereotip de gènere:** conjunt de clixés, concepcions, opinions o imatges generalment simplistes que uniformen les persones i adjudiquen característiques, capacitats i comportaments determinats a les dones i als homes. Exemple: es diu que els homes són valents, decidits, desafiants, dinàmics, racionals, francs, etc., i que les dones són submises, sensibles, passives, tendres, pacients, bondadoses, etc.
- **Expressió de gènere:** forma o expressió pública en la qual expressem el nostre gènere sentit a través de la vestimenta, el comportament (rol de gènere), els interessos i les afinitats.
- **Feminisme:** moviment social i polític que es va iniciar el segle XVIII, que denuncia la desigualtat social entre dones i homes, i exigeix canvis polítics i socials.
- **Gènere:** construcció social i cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes que assigna diferents característiques emocionals, intel·lectuals i comportamentals a dones i homes, variables segons la societat i l'època històrica. A partir d'aquestes diferències biològiques, el gènere configura les relacions socials i de poder entre homes i dones.
- **Homofòbia:** aversió o discriminació cap a persones homosexuals.
- **Identitat de gènere:** sentiment de pertinença al sexe femení o masculí.
- **Igualtat de gènere:** condició de ser iguals homes i dones en les possibilitats de desenvolupament personal i en la capacitat de prendre decisions, per la qual cosa els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de dones i d'homes són igualment considerats, valorats i afavorits.
- **Interseccionalitat:** Terme que va ser utilitzat per primera vegada per l'activista i acadèmica Kimberlé Crenshaw per descriure la connexió entre les diferents institucions opressives (com el racisme, sexisme, homofòbia, transfòbia, capacitisme, xenofòbia i classicisme, entre moltes més).
- **Masclisme:** actitud basada en l'atribució de superioritat a l'home sobre la dona.
- **Micromasclisme:** mostra de violència en la vida quotidiana tan subtil que sol passar desapercebuda. Reflecteixen i perpetuen actituds masclistes i la desigualtat de les dones respecte dels homes.
- **Patriarcat:** literalment significa "govern dels pares" però les interpretacions crítiques des del feminisme s'hi refereixen com un sistema o organització social de dominació masculina sobre les dones que ha anat adoptant diferents formes al llarg de la història.

- **Perspectiva de gènere:** presa en consideració de les diferències socioculturals entre les dones i els homes en una activitat o àmbit per a l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de polítiques, considerant com les diverses actuacions, situacions i necessitats afecten les dones. La perspectiva de gènere permet de visualitzar dones i homes en la seva dimensió biològica, psicològica, històrica, social i cultural, i de trobar línies d'acció per a la solució de desigualtats.
- **Pla d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes:** conjunt d'estratègies destinades a assolir la igualtat real entre dones i homes, eliminant els estereotips, les actituds i els obstacles en qualsevol àmbit.
- **Rol de gènere:** comportament que, en una societat concreta, s'espera d'una persona per raó del seu sexe. Generalment una persona assumeix els rols de gènere i construeix la seva psicologia, afectivitat i autoestima al voltant d'aquests rols.
- **Segregació horitzontal de l'ocupació:** distribució no uniforme d'homes i dones en un sector d'activitat determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors, i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan a l'àmbit domèstic.
- **Segregació vertical de l'ocupació:** distribució no uniforme d'homes i dones en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat.
- **Sexe:** conjunt de les diferències físiques, biològiques i anatòmiques que

divideixen els individus d'una espècie en mascles i femelles. Exemple: les característiques biològiques determinen que només les dones pareixen i poden alletar els seus fills i/o filles.

- **Sexisme:** comportament individual o col·lectiu que menysprea un sexe en virtut de la seva biologia, i perpetua la dominació dels homes i la subordinació de les dones.
- **Sororitat:** suport, coexistència i solidaritat entre les dones enfront dels problemes socials que es presenten en societat.
- **Transversalitat (mainstreaming):** integrar la perspectiva de gènere en el conjunt de polítiques.
- **Violència de gènere:** la manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, que exerceixen els qui són o han estat els seus cònjuges, o els qui estan o han estat lligats a elles per relacions similars d'afectivitat, àdhuc sense convivència.
- **Violència masclista:** violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tenguí com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

Annex 2. Marc normatiu de referència

Estatat

- Codi civil (1889)
- Constitució espanyola (1978)
- Llei 19/1994, de 23 de desembre, de protecció de testimonis i pèrits en causes criminals
- Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal
- Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual
- Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta
- Llei 34/1988, 11 de novembre, general de publicitat
- Llei orgànica 11/1999, de 30 d'abril, de modificació del Codi penal en matèria de violència sexual
- Llei orgànica 14/1999, de 9 de juny, de modificació del Codi penal en matèria de protecció a les víctimes de maltractament
- Llei 39/1999, de 5 de novembre, de conciliació de la vida familiar i laboral dels treballadors i treballadores
- Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de violència domèstica
- Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre, de mesures concretes en matèria de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers
- Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere
- Reial decret 199/2006, de 17 de febrer, de modificació del Reglament de suport a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual
- Reial decret 253/2006, de 3 de març, pel qual s'estableixen les funcions, el règim de funcionament i la composició de l'Observatori Estatal de Violència sobre la Dona
- Llei orgànica 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència
- Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, d'igualtat efectiva entre dones i homes
- Llei 9/2009, de 6 d'octubre, d'ampliació de la durada del permís de paternitat en els casos de naixement, adopció o acollida
- Llei orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs
- Llei orgànica 11/2015, de 21 de setembre, per a reforçar la protecció de les menors i les dones amb capacitat modificada judicialment en la interrupció voluntària de l'embaràs

Autonòmic

- Llei 5/2000, de 20 d'abril, de creació de l'Institut Balear de la Dona
- Llei 6/2002, de 21 de juny, de modificació de la Llei electoral de les Illes Balears
- Llei 1/2007, de 28 de febrer, de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears
- Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials a les Illes Balears
- Llei 8/2016, de 30 de maig, per a garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals, i per erradicar l'LGTTBI fòbia
- Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes

Pere Dezcallar i Net, 13, segon, despatx 5
07003 Palma
Illes Balears
TEL. 971770866
www.teis.es

Elaborat per les consultores:

Yolanda Vallejo Navarro

Miriam Tovas Wertheimer

Febrer 2019

© 2018 Ajuntament de Calvià
Carrer Julià Bujosa Sans, batle, 1

07184 - Calvià

CIF P070011J

